

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **P. O.**, zastoupený Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 4. 2021, č. j. MSK 43097/2021, sp. zn. DSH/7905/2021/Bla, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 9. 2021, č. j. 18 A 8/2021 - 28,

t a k t o :

- I. Žádost o osvobození od soudního poplatku **se zamítá**.
- II. Řízení o kasační stížnosti **se zastavuje**.
- III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši **5.000 Kč**, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu **do 30 dnů** od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce žalobce Mgr. Václava Voříška, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností žalobce (stěžovatel) napadl v záhlaví označený rozsudek, kterým Krajský soud v Ostravě zamítl jeho žalobu ve věci dopravního přestupku.

[2] Jelikož společně s podáním kasační stížnosti stěžovatel nesplnil poplatkovou povinnost [podle § 4 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále „zákon o soudních poplatcích“)], vyzval jej Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 7. 10. 2021, č. j. 1 As 313/2021-10, k zaplacení soudního poplatku ve výši 5.000 Kč, a to do 15 dnů ode dne doručení daného usnesení.

[3] Označené usnesení bylo stěžovateli doručeno prostřednictvím zástupce dne 11. 10. 2021. Poslední den 15denní lhůty pro zaplacení soudního poplatku, tj. v úterý dne 26. 10. 2021, stěžovatel požádal o osvobození od soudního poplatku, neboť tato částka je mimo jeho majetkové a sociální možnosti. Zástupce stěžovatele současně v témže podání soudu sdělil, že z procesní opatrnosti zaplatil soudní poplatek ze svého na účet Nejvyššího správního soudu,

což by však podle jeho názoru nemělo bránit řízení o osvobození od soudního poplatku. K tomuto podání zástupce stěžovatele současně přiložil potvrzení České spořitelny o tuzemské odchozí platbě z účtu zástupce stěžovatele ve výši 5.000 Kč ze dne 26. 10. 2021.

[4] Podle výpisu z účtu Nejvyššího správního soudu byla tato platba připsána na účet soudu dne 27. 10. 2021, tj. po uplynutí patnáctidenní lhůty pro zaplacení soudního poplatku.

[5] V návaznosti na žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 3. 11. 2021 stěžovatele vyzval ve lhůtě pěti dnů ke specifikaci osobních a majetkových poměrů, aby mohl rozhodnout o jeho žádosti. Za tímto účelem stěžovateli zaslal formulář týkající se osobních, majetkových a výdělkových poměrů. Přípis s formulářem byl stěžovateli doručen prostřednictvím zástupce dne 3. 11. 2021. Lhůta stanovená soudem uplynula v pondělí dne 8. 11. 2021. Stěžovatel na tuto výzvu ve lhůtě ani později nijak nereagoval. Zástupce stěžovatele toliko dne 11. 11. 2021 soudu zaslal doplnění kasační stížnosti.

[6] Dne 17. 11. 2021 stěžovatel prostřednictvím svého zástupce soudu zaslal podání označené jako „zpětvzetí žádosti o osvobození od soudního poplatku“. Uvedl, že soudní poplatek již byl zaplacen. Stěžovatel i advokát by mohli formálně trvat na rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudního poplatku, avšak „chtějí s tím ušetřit Nejvyššímu správnímu soudu práci a doufají, že zpětvzetí žádosti nebude interpretováno jako účelová žádost o osvobození, v takovém případě žalobce trvá na rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudního poplatku. Je běžné, že lidé nedokážou obstarat ve lhůtě 15 dnů částku 5.000 Kč.“

[7] Nejvyšší správní soud na základě obsahu shora citovaného podání dospěl k závěru, že stěžovatel svoji žádost účinně zpět nevzal, neboť její zpětvzetí podmínil dalšími skutečnostmi. Soud proto o žádosti rozhodl. Ačkoliv je jisté možné, že účastník řízení není schopen pro své osobní a majetkové poměry zaplatit soudní poplatek, pro posouzení žádosti o osvobození od soudního poplatku je v tomto případě podstatné, že stěžovatel tvrzení o svých majetkových možnostech soudu i přes výzvu nijak nedoložil. Stěžovatel je navíc zastoupen advokátem, který je srozuměn s tím, jaké podmínky musí být splněny, aby bylo možno účastníka řízení od soudního poplatku osvobodit. Především pak s tím, že majetkové poměry účastníka je nezbytné soudu prokázat. Nejvyšší správní soud proto žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku zamítl (výrok I.).

[8] Podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), soud usnesením řízení zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích pak platí, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřiblíží.*

[9] Jak uvedl Nejvyšší správní soud v bodě 4 shora, k zaplacení soudního poplatku došlo v projednávané věci po lhůtě, a proto se k němu nepřihlíží. Dlužno dodat, že lhůta stanovená v usnesení č. j. 1 As 313/2021-10 je lhůtou dodatečnou – náhradní, neboť poplatek za podání kasační stížnosti je splatný již dnem podání kasační stížnosti [viz § 4 odst. 1 písm. a) a d) zákona o soudních poplatcích, srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2014, č. j. 4 As 13/2014 - 15].

[10] Je vlastní odpovědností každého poplatníka, že se soudní poplatek dostane do dispozice soudu řádně a včas, jak uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 3. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 9/20,

pokračování

č. 193/2021 Sb., kterým zamítl návrh na zrušení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, a to právě ve slovech „*ke zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřiblíží*“, viz bod 43 citovaného nálezu. Tento závěr nadto Ústavní soud dovozuje i v těch případech, kdy je zadán příkaz k úhradě před koncem lhůty k zaplacení soudního poplatku, ale k připsání na účet soudu dojde teprve po uplynutí této lhůty. Stejně vyplývá i z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, podle níž je soudní poplatek při platbě bankovním převodem zaplacen až okamžikem připsání na účet soudu (např. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2020, č. j. 2 As 387/2019-29, bod 13 a tam citované rozsudky).

[11] V nynějším případě Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že teprve po marném uplynutí lhůty (tj. dne 27. 10. 2021) došlo k připsání poplatku na účet soudu. Skutečnost, že k zadání příkazu k úhradě mohlo dojít před uplynutím stanovené lhůty, jak tvrdí zástupce stěžovatele v podání ze dne 26. 10. 2021, přitom není s ohledem na shora předdeslané závěry relevantní. K opožděně zaplacenému soudnímu poplatku podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nelze přihlížet.

[12] Nejvyššímu správnímu soudu je rovněž z úřední činnosti známo, že zástupce stěžovatele si obdobným způsobem (podání žádosti o osvobození a její následné zpětvzetí, resp. uhrazení soudního poplatku navzdory podané žádosti) počínal i v dalších řízeních vedených před kasačním soudem (např. sp. zn. 1 As 195/2021, sp. zn. 1 As 204/2021, sp. zn. 8 As 189/2021, sp. zn. 8 As 202/2021 anebo sp. zn. 8 As 203/2021). V usnesení ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 179/2021 - 34, k tomu Nejvyšší správní soud konstatoval, že tento procesní postup zástupce stěžovatele „*zjevně činí toliko za účelem „umělého“ prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku [...]. Jednání zástupce stěžovatele tedy vykazuje znaky zneužití práva, a soud proto ke podané žádosti nepřihlédl.*“ V témže usnesení Nejvyšší správní soud rovněž uzavřel, že takto podaná žádost o osvobození od soudního poplatku neměla na běh lhůty k úhradě soudního poplatku vliv, neboť se jedná o účelový postup a zneužití procesního práva (shodně viz usnesení NSS ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 204/2021 - 38).

[13] Nejvyšší správní soud neshledal v nyní projednávané věci důvod odchýlit se od citovaných závěrů. Je třeba připustit, že zatímco ve věci sp. zn. 1 As 179/2021 nebyl soudní poplatek vůbec uhrazen a kasační stížnost nebyla doplněna, v nynější věci stěžovatel soudní poplatek v plné výši uhradil a kasační stížnost doplnil. Učinil tak ovšem až poté, co uplynula původně uložená lhůta k jeho zaplacení (která marně uplynula 26. 10. 2021). Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl zastoupen zástupcem, který je advokátem, a nejsou zřejmé žádné okolnosti, pro něž by bylo třeba nynější věc odlišovat od věci shora uvedené, postupoval zde Nejvyšší správní soud shodně. Nebylo přitom ani na místě stěžovatele opětovně vyzývat k doložení osobních a majetkových poměrů. Stěžovatel si očividně byl dobře vědom povinnosti soudní poplatek uhradit, přičemž žádost o osvobození od soudního poplatku (i přes tvrzený důvod nemajetnosti) nijak nedoložil.

[14] Nejvyšší správní soud nezpochybňuje právo účastníka řízení před správním soudem podat žádost o osvobození od soudních poplatků, přičemž součástí tohoto práva nepochybně je i možné následné zpětvzetí takové žádosti (ať již z jakéhokoliv důvodu) či pozdější úhrada poplatku. V tomto ohledu však především nelze přehlédnout, jak již bylo uvedeno výše, že k podání žádostí o osvobození od soudních poplatků krátce před koncem lhůty pro zaplacení poplatku, která nebyla nijak doložena, či byl poplatek zaplacen, přistoupil zástupce stěžovatele opakovaně, a to v kratším časovém úseku (několika málo měsíců) v celé řadě řízení vedených u tohoto soudu (výše uvedený výčet není zdaleka úplný, dále viz např. řízení vedená pod sp. zn. 4 As 178/2021 či sp. zn. 4 As 175/2021).

[15] Za těchto okolností je na místě následovat výše citované závěry Nejvyššího správního soudu v usnesení č. j. 1 As 179/2021 - 34 s tím, že s ohledem na shora uvedené lze mít za to, že i v této věci žádost o osvobození od soudního poplatku byla vznesena toliko účelově ve snaze prodloužit lhůtu k jeho zaplacení. To nejen proto, že stěžovatel žádost vznesl poslední den lhůty k zaplacení poplatku, ale i s ohledem na skutečnost, že posléze nijak nereagoval na výzvu soudu k prokázání podmínek pro osvobození. Stejně jako ve výše citované věci proto soud ani zde k podané žádosti nemohl přihlídnout, a to ani z hlediska posouzení běhu lhůty pro zaplacení soudního poplatku, resp. včasnosti jeho úhrady. Pro úplnost soud dodává, že stěžovatel byl řádně poučen o následcích nesplnění poplatkové povinnosti.

[16] Stěžovatel uhradil soudní poplatek až po marném uplynutí lhůty k jeho zaplacení. K tomu nelze podle § 9 odst. 1 *in fine* zákona o soudních poplatcích přihlížet. Soud proto řízení o kasační stížnosti podle § 47 písm. c) ve spojení s § 120 s. ř. s. zastavil s ohledem na § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno.

[18] Soud podle § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích vrátí poplatek, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o vrácení opožděně uhrazeného soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti ve výši 5.000 Kč podle § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, a to ve lhůtě 30 dnů (§ 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích) k rukám zástupce stěžovatele Mgr. Václava Voříška, advokáta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2021

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu